

Vlaams
Parlement

vergadering **C265 – OND29**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 9 juni 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een experiment aan de K.U.Leuven, campus Kortrijk, met een instapmodule - 2149 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een propedeuse - 2216 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers - 2217 (2010-2011)	9
Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de suggestie van een Europese school in Gent - 2256 (2010-2011)	12
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over inclusief muziekonderricht - 2284 (2010-2011)	16

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een experiment aan de K.U.Leuven, campus Kortrijk, met een instapmodule
- 2149 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een propedeuse
- 2216 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, dames en heren, wij weten dat de overgang van secundair naar hoger onderwijs niet steeds probleemloos verloopt. Er is ook de vaststelling dat de slaagkansen in het eerste jaar hoger onderwijs vrij laag liggen. Ook dat is niet nieuw. Er wordt nagedacht over een betere oriëntering, zowel in het secundair als het hoger onderwijs, over het invoeren van al dan niet bindende proeven, over een propedeusejaar enzovoort. Er zijn verschillende denksporen.

De Universiteit Antwerpen (UA) is voorstander van een propedeuse waarin achtergrondkennis kan worden aangeleerd en het taalgevoel verscherpt worden. Maar in feite zijn dit zaken die eerder in het secundair onderwijs thuishoren. Bij u zou dit voorstel reeds afgetoetst zijn, en u loopt blijkbaar niet warm voor het idee. Zo las ik dat toch in de krant. Een andere piste is trajectbegeleiding: niet zozeer voor goede studenten in het secundair die onmiddellijk in het hoger onderwijs kunnen instappen, maar voor zwakkere leerlingen. Zij zouden een traject met veel begeleiding kunnen volgen: een zogenaamde instapmodule.

Aan de subfaculteit Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven, Afdeling Kortrijk (KULAK) start men volgend jaar met een dergelijke groeimodule. Studenten die kunnen motiveren dat ze niet voldoende kennis bezitten om een wetenschappelijke richting te volgen – bijvoorbeeld omdat ze in het middelbaar een niet-wetenschappelijke richting hebben gevolgd – kunnen een speciaal traject volgen. De eerstejaarsstudenten moeten vlak voor het academiejaar een basiscursus volgen, met een niet-bindende pass/fail-evaluatie, wat betekent dat men of geslaagd, of niet geslaagd is. Tijdens het academiejaar volgen ze een tweede vak, met permanente evaluatie. Studenten die een dergelijke module volgen, mogen in principe in de derde fase van hun bachelor niet in het buitenland studeren of een projectstage volgen. Als ze dat toch doen, dan zullen ze meer dan 180 studiepunten moeten opnemen in hun bachelor. Dergelijke instapmodule zou een ideaal middel zijn om zwakkere studenten te helpen. Volgens vicerector van de KUL Ludo Melis is het niet uitgesloten dat ook in Leuven dergelijke proefprojecten komen.

Minister, is het project van de ingroeimodule zoals ze vanaf volgend academiejaar zal worden ingevoerd aan de KULAK, bij u afgetoetst? Zo ja, wat was uw reactie? Een propedeuse bent u immers niet genegen. Is er een mogelijkheid dat dergelijke trajectbegeleiding in het hoger onderwijs veralgemeend zal worden ingevoerd? Zal dit gevolgen hebben voor het oriënteringsbeleid in het secundair onderwijs? Wat is de waarde van de pass/fail-evaluatie? Wie bepaalt of een student al dan niet een trajectbegeleiding krijgt? Wat zijn de gevolgen voor de studenten die trajectbegeleiding volgen als zij beslissen om in de derde fase toch naar het buitenland te gaan studeren of om een projectstage te volgen? Zal er een verschil zijn tussen het diploma van studenten die de trajectbegeleiding volgen en het diploma van studenten zonder trajectbegeleiding? Die laatsten kunnen bijvoorbeeld binnen het pakket van 180 studiepunten een projectstage volgen, de anderen niet.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is gelijklopend aan die van mevrouw Van Steenberge. Ik stel ze naar aanleiding van de idee die vooral vicerector

Verschoren van de UA naar voren schoof om aan de talrijke slechte slaagcijfers in het eerste jaar te remediëren. Toen hij zijn idee op de radio toelichtte, had hij het toch niet over een extra jaar, maar wel over extra keuzes, extra vakken en andere opties voor het eerste jaar aan de universiteit.

Mevrouw Van Steenberge heeft hierover eerder technische vragen gesteld. Ik denk evenwel dat het probleem zich breder stelt. Hoe lang gaan we nog aankijken tegen lage slaagcijfers? Helemaal met vroeger vergelijken gaat niet meer, want toen hadden we een jaarsysteem. De afvallingsrace doet zich vooral voor in de eerste jaren, en in het eerste jaar in het bijzonder. De samenleving moet in een infrastructuur voorzien die is berekend op grote aantallen studenten, maar waarvan een groot gedeelte na de aanvangsfase verdwijnt.

De vraag is ook waar men die transitie moet verwezenlijken. Moet dat aan de universiteit gebeuren, in het eerste jaar, of is het eerder de taak van het secundair onderwijs om toekomstige studenten voor te bereiden op het leren studeren en ook om ervoor te zorgen dat ze die richtingen kiezen die min of meer overeenstemmen met de opties die ze echt willen nemen? Ik denk dat we eerst die fundamentele vragen moeten beantwoorden vooraleer we de technische vragen over de studiepunten en de projectstage en dergelijke moeten beantwoorden. Minister, wat vindt u van het idee dat vicerector Verschoren en bepaalde van zijn collega's naar voren hebben geschoven en/of becommentarieerd? Ziet u een mogelijkheid of noodzaak tot integratie van zo'n instapjaar in de reguliere studieduur? Kan daarvoor een deel van de studiepunten worden gebruikt?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Het is niet de eerste keer dat we het hierover hebben. Ik voel me slachtoffer worden van onze eigen democratisering van het hoger onderwijs. We hebben wel bereikt wat we wilden, een enorme instroom, maar kunnen we daarmee weg in het hoger onderwijs?

We moeten het fundamenteel aanpakken en uitzoeken waar we in de derde graad secundair onderwijs een aanzet kunnen geven om de leerlingen zoveel mogelijk in de juiste richting van het hoger onderwijs te laten instromen. De idee van een vrijblijvende oriënteringsproef borrelt weer op. Een verlenging van de studieduur wordt op dit moment door geen enkele partij gewenst.

Er bestaan al heel wat ondersteunende diensten voor studenten. We hebben het hier al gehad over de privé-initiatieven. Misschien kunnen die een plaats krijgen in het geheel. Ik hoop dat er mogelijkheden worden aangereikt om vanuit het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs te stappen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, in welke mate neemt u de aansluiting van het secundair onderwijs op het hoger onderwijs mee in het dossier van de hervorming van het secundair onderwijs? Het is belangrijk dat we niet alleen kijken naar het secundair onderwijs, maar ook nagaan hoe dat aansluit op het hoger onderwijs en hoe we die aansluiting kunnen verbeteren? Welke instrumenten zijn er om dit onder de loep te nemen?

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u hebt al gezegd dat u de toeleiding van het secundair onderwijs zou meenemen in de hervorming van het secundair onderwijs. De oriënteringsproeven zou u bespreekbaar maken met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) of met de rectoren. We weten niet waar het zit, maar in elk geval zijn het twee complementaire zaken. De toeleiding in het secundair onderwijs moet worden versterkt, daar is iedereen het over eens. Dat is niet de enige remedie, want de maturiteitsevolutie van jongeren is heel verschillend. Het moet zeker ter sprake worden gebracht op voorwaarde dat je een zinvolle oriënteringsproef kunt maken. Ik zie dat niet meteen zitten voor de rechten bijvoorbeeld.

De slaagcijfers zijn heel ingewikkeld door de flexibilisering, maar het staat vast dat veel minder studenten slagen over het hele jaar. Die halen dat dan in door de individuele trajecten. Dat is een welles-nietesspelletje. Naar aanleiding van deze suggesties moeten de universiteiten zich opnieuw bezinnen over de programma's.

Ik heb indertijd het oude programma rechten gevolgd. Mevrouw Moerman die jonger is, zat in het volgende project, het licentiaat. Er is dus een verenging in de eerste jaren. Mijn eerste jaar was heel breed. Ik kreeg Latijn, geschiedenis enzovoort. De eerste kandidatuur rechten was een verlengstuk van het middelbaar onderwijs. Het voordeel was de heel algemene vorming, en als je niet slaagde, had je toch wel wat opgestoken dat je elders kon gebruiken, en je kon gemakkelijk overstappen naar andere richtingen zoals politieke en sociale wetenschappen.

De evolutie die ik aan de universiteiten heb gezien, was een verenging inzake disciplineren. Het eerste jaar rechten is nu bijna exclusief rechten. De algemene vakken worden steeds meer afgebouwd. Als je daar niet slaagt, is dat een verlies. De universiteiten moeten zich bezinnen om het eerste jaar, zeker in de humane wetenschappen, een bredere programmatie door te voeren en meer belang te hechten aan de algemene vorming.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Er is nog niet zo veel veranderd. Ik blijf vinden dat het secundair onderwijs de leerlingen met een diploma secundair onderwijs zo moet voorbereiden dat ze kunnen doorstromen naar het hoger onderwijs. Ze moeten goed voorbereid, begeleid en ingelicht zijn. Met de hervorming van het secundair onderwijs hebben we een unieke kans om dat in te voeren. Dat zijn we nu aan het doen.

Met de rectoren heb ik daar al twee keer over gesproken en ik heb hen gevraagd om onderling overleg te hebben. Ze hebben ons gevraagd om daaraan deel te nemen en alle opties op een rijtje te zetten, alle voor- en nadelen af te wegen. Dat zullen we dan ook doen. Ze vragen ook dat we iets doen aan de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs. We zullen dat ook doen. Het slaagpercentage in het eerste jaar ligt eerder laag – of 'te' laag als we er een kwalitatief adjectief aan willen toevoegen. Ze vragen hoe we dat zullen aanpakken en of we de zaken willen koppelen zodat we, als we landen in 2014 en we de knopen definitief moeten doorhakken over de hervorming van het secundair onderwijs, ook zicht hebben op hoe we omgaan met de studiebegeleiding, de keuzebegeleiding, de trajectbegeleiding en zo meer.

Er zijn inderdaad meerdere mogelijkheden. Mevrouw Celis heeft terecht opgemerkt dat binnen de partijen, maar ook in de academische wereld, niemand zit te springen om aan studieduurverlening te doen door een extra propedeusejaar in te voeren. De enige verlenging die er kan komen, is als we naar tweejarige masters gaan. Als we dat doen, dan zien we wel.

Er is nog een optie, namelijk de manier waarop in de eerste drie jaar de bacheloropleiding wordt georganiseerd. Dat is op dit moment een uitsluitende bevoegdheid van de instellingen en niet van de overheid, we moeten er dus ook met de nodige voorzichtigheid over spreken. Het is toch een van de denksporen die we al eens met de rectoren informeel, exploratief en zonder concluderend te zijn, hebben besproken. Er moet eens over worden nagedacht om bijvoorbeeld – dat is dan de zin van een propedeusejaar, waar ik op zich niet tegen ben – in de humane wetenschappen in het eerste jaar veel meer opties open te houden door naar een bredere opleiding te gaan. Die brede opleiding moet natuurlijk nog altijd heel gericht zijn, het mag geen verlenging zijn van het secundair onderwijs. Het moet een verbreding zijn op universitair niveau die ook nuttig is om na drie jaar een volwaardig bachelordiploma te hebben en die past in de opleiding. Het is een piste die op tafel ligt.

Er is nog een piste en ik wil die nog wel eens herhalen, maar het zal een dure piste zijn. Het betreft de vrijwillige oriëntatieproef. Het probleem daarmee is dat daarmee maar één aspect wordt getest, namelijk de kennis die men op dat moment heeft. Dat houdt het risico in van

‘teaching the test’ waarna er wordt getest. Eigenlijk zou het een assessment moeten zijn. Dat betekent dat men niet alleen test over welke kennis men beschikt, maar ook op welke manier men in staat is om kennis te verwerven, of men de juiste attitudes heeft en de motivatie. Het is het soort assessment dat we vaak ook in de bedrijfswereld zien, een assessment dat richtinggevend maar ook volwaardig is. Als we van elke student een assessment moeten doen, dan wordt dat natuurlijk een heel dure grap. We kunnen ons afvragen of wat nu gebeurt dan niet goedkoper is. Het is een afweging die we moeten maken. Deze oefening loopt en is nog niet afgerond. Dat is ook logisch, we hebben ook nooit gezegd dat ze al afgelopen zou zijn.

Ik kom tot het idee van rector Verschoren van Antwerpen. Ik heb hem gisteravond samen met alle andere rectoren op een aangename plaats kunnen ontmoeten. We hebben deze punten in het algemeen nog eens aangehaald.

Het is duidelijk dat ik geen voorstander ben van een verlenging van de studieduur door een extra propedeusejaar. Ik herhaal dat als we iets doen binnen de 180 studiepunten van de bacheloropleiding, die bacheloropleiding een volwaardige opleiding moet blijven. Als men de opleiding anders wil organiseren, hebben we daar op zich geen probleem mee. We hebben ook de nodige visitatiecommissies en accreditatiesystemen om te beoordelen of dat wordt bewaakt. Het is een oefening die loopt. We moeten dit samen verder bekijken.

Het idee van de KULAK, het project van de instapmodule, werd niet voorafgaand bij mij afgetoetst. Dat hoeft ook niet. We hebben ondertussen ook vastgesteld dat er geen inbreuk is op de geldende regelgeving. We hebben begrepen dat alle studenten hun bachelordiploma kunnen behalen door het volgen van de wettelijke studieomvang van 180 studiepunten. Hoe men de instapmodule beoogt, het flexibeler maken van het curriculum en het tegemoet komen aan de noden van de studenten, behoort tot de autonomie van de instellingen.

Ik heb begrepen dat de zomercursus en de niet-bindende proef buiten het officiële programma vallen. Dat kan. Als het een initiatief is om studenten vrijblijvend kennis te laten maken met de studie en om hen een basis mee te geven, dan moeten we daar niet tegen zijn. Wat men vervolgens doet binnen het officiële studiepakket, is het aanbieden van één keuzevak in het eerste jaar van de bachelor. Dit betekent dat de student later in zijn bachelor een keuzeoptie minder zal hebben indien hij het bij 180 studiepunten wil houden. De studenten die in het eerste jaar niet opteren voor het keuzevak, kunnen in de laatste 60 studiepunten van de bachelor een extra keuzevak opnemen. Keuzevakken in de derde bachelor zijn inhoudelijk zeer verschillend. Men kan dan opteren voor managementvakken, communicatievakken, een buitenlandse stage of een projectstage. Het is inderdaad mogelijk dat studenten die het instapkeuzevak volgden meer dan 180 studiepunten opnemen indien ze ook opteren voor keuzevakken met een grote studieomvang in de eindfase van de bachelor. Dat is de keuze van de student zelf.

Ik denk dat we dit nu goed moeten bekijken. Ik ben niet van plan om het systeem verplicht in te voeren. Laten we de nodige flexibiliteit geven aan de instellingen. Laat er de instellingen in deze fase maar creatief en innovatief mee omgaan, uiteraard zolang het binnen de regelgeving blijft. Samenvattend meen ik dat we moeten blijven inzetten op trajectbegeleiding en studiebegeleiding, op een doordachte studiekeuze die de overgang van secundair naar hoger onderwijs verbetert. We hebben de komende jaren een unieke kans met de hervorming van het secundair onderwijs. Mevrouw Vanderpoorten wijst er vaak op dat er veel dingen samenkomen. Dat is inderdaad zo, we zitten in een fase van ons onderwijs waarin veel dingen samenkomen. We zijn met al die dingen bezig, laten we ze dan ook op hetzelfde moment beslechten.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, mevrouw Moerman zei dat we eerst de fundamentele vragen moeten stellen, en dan pas de technische vragen. Uiteraard is dat zo. Die fundamentele vragen heb ik vorige maand al gesteld. Ik wou hier de technische vragen stellen omdat Kortrijk niet heeft gewacht op het overleg van de rectoren.

Kortrijk begint volgend jaar al met de ingroeimodule. Ik wou eens weten of dat vrijwillig gebeurt, want op basis van de krantenartikels kon men dat niet weten. Blijkbaar berust alles toch op vrijwilligheid en is men niet verplicht die trajectbegeleiding te volgen.

U had al gezegd dat er met de rectoren zal worden overlegd. Ik denk toch dat men niet kan blijven wachten en de beslissing over de trajectbegeleiding kan blijven uitstellen. De universiteiten worstelen met het probleem van het hoge aantal eerstejaarsstudenten die niet slagen. Men schuift allerlei voorstellen naar voren. Sommigen hebben het over de propedeuse, maar blijkbaar is het geen optie om dat als een studieverlenging te concipiëren.

Minister Pascal Smet: Een propedeuse als een extra studiejaar is niet aan de orde, maar wel als element geïntegreerd in het pakket van de bestaande 180 studiepunten. Dat is wel een optie.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Men zal uiteindelijk toch moeten beslissen.

Minister Pascal Smet: De rectoren hebben heel duidelijk gezegd dat ze er nog niet uit zijn. Ze weten ook niet hoe men het probleem moet aanpakken. Het dossier ligt op tafel en wij moeten er goed over nadenken. Men kan me niet verwijten dat ik niet graag snel beslissingen neem. Ik zou dat graag doen, maar in dit geval gaat het over een ingrijpende zaak. Men moet dat dossier een beetje laten rijpen en de reacties goed in overweging nemen. Er kwamen reacties op rector Verschoren, en dat voedt het debat. Ik ben het met u eens om te zeggen dat de zaak niet mag aanslepen, maar als we nog deze legislatuur beslissen, hebben we, met de geschiedenis voor ogen, eigenlijk snel gewerkt.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik zal dat niet ontkennen. Maar ondertussen wordt er veel geopperd en ook geprobeerd. Dat is misschien niet slecht, maar toch. Ik las ergens dat er een universiteit werkt aan een specifieke website voor leerkrachten die studiebegeleiding in het secundair onderwijs verzorgen.

Minister Pascal Smet: Dat klopt. Ik heb met minister Muyters de principebeslissing genomen om de departementen Onderwijs en Werk een nieuwe, heel toegankelijke website te laten maken waarmee we interactief informatie zullen verspreiden over wat men kan worden met welke studie, hoeveel men dan kan verdienen en wat de kansen op de arbeidsmarkt zullen zijn. Uiteraard wordt de VDAB daarbij betrokken. Dat zal nog deze legislatuur gebeuren.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voor de ouders zal het ook eenvoudiger worden. Wij krijgen veel informatie, maar toch weten wij niet waar onze kinderen mee bezig zijn of in welk jaar ze zitten. De begeleiding loopt niet echt goed. Het verheugt me dus dat er een website komt die duidelijk zal maken wat men kan worden als men een bepaalde studierichting afwerkt. Vandaag is dat erg onduidelijk. Ik zal dus met veel belangstelling de resultaten van het rectorenoverleg bekijken.

Mevrouw Fientje Moerman: Ik dank u voor het antwoord. Wij moeten inderdaad opschieten, want elk jaar uitstel komt neer op een jaarlijkse lichterding studenten waarvan velen misschien wel een verkeerde keuze maken.

Ik kom even terug op de opmerking van de heer Bouckaert en uw reactie daarop: de noodzaak om van een universiteit toch geen technische school te maken. Tussen beide is er toch een verschil. Aan de universiteit biedt men ook een bredere vorming aan. Ik zou het evenwel fout vinden om die aanpak te beperken tot de humane wetenschappen of de alfarichtingen. Want de evolutie waarover de heer Bouckaert het had en die zich heeft voorgedaan in de rechten, deed zich ook voor in de exacte wetenschappen. Daar waren vroeger de kandidaturen ook breed opgevat, maar vandaag weegt ook in die jaren, en dan zeker in de beroepsgerichte richtingen, de technische invalshoek door en vallen de algemeen vormende vakken weg. Ik huiver er dus een beetje voor dat men nog enkel bèta- en

gammawetenschappers krijgt die uitsluitend op het technische vlak zijn geschoold, en niet meer reflecteren over wat ze doen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Wat de programmatie betreft, is het zo dat jonge docenten graag hun lesurenpakket uitbreiden, want dan kunnen ze promoveren. In elke faculteit zijn de docenten van de hoofddiscipline in de meerderheid, waardoor er een tendens ontstaat om de professoren van andere faculteiten die er lesgeven – wij noemen dat serviceonderwijs – er zo veel mogelijk uit te duwen. Ik moet zelf in de faculteit economie voortdurend vechten om het vak rechten te bewaren. En toch zie ik het aantal uren rechten daar teruglopen van 90 – dat was misschien wat veel – naar 45. Dat mechanisme doet zich voor aan alle universiteiten, wat dus tot een enorme verenging leidt. Men houdt enkel de discipline over, en kijkt niet meer over het muurtje. Dat zou toch eens moeten worden aangekaart. Dat kan via een propedeuse, zonder dat dit tot een extra jaar leidt.

Mevrouw Vera Celis: Toen ik het woord partijen in de mond nam, bedoelde ik de betrokken partijen aan de universiteiten: studenten, docenten, enzovoort. Ik had het niet over politieke partijen, wel over de betrokken partijen als dusdanig.

De voorzitter: Het woord ‘partij’ heeft heel veel betekenissen. In het Gentse dialect heeft het bijvoorbeeld een heel speciale betekenis.

Mevrouw Vera Celis: Is dat zo? Ik had het nu over de betrokken partijen binnen het onderwijs.

Minister, u had het over het overleg met de rectoren en de oefening die loopt. Dat is allemaal zeer correct. Zijn er ook contactmomenten met het secundair onderwijs? Als er in de hogescholen en universiteiten een instroom is vanuit technische scholen moet er ook gedacht worden aan het verhogen van de slaagpercentages. Is daarin voorzien?

Minister Pascal Smet: Absoluut. Meer nog, het overleg heeft al plaatsgevonden. We hebben de universiteiten ook aangemoedigd om de eerste oriëntatienota ‘Mensen doen schitteren’ te bekijken en daarover hun opmerkingen te geven. Bij een aantal is dat ook gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik volg u volledig als u stelt dat we moeten nadenken over een verbreding van de bacheloropleiding. U had het dan vooral over de gesprekken die u op dit moment voert met de verschillende rectoren van onze Vlaamse universiteiten. We hebben vandaag natuurlijk ook professionele bacheloropleidingen. Hetzelfde doet zich ook voor bij de professionele bacheloropleidingen, waar men meteen zeer specifiek werkt, waar ook een hoog percentage aan studenten is dat niet slaagt in het eerste jaar, en waar een vlotte overgang naar een andere opleiding ook wenselijk is. Ook voor de professionele bachelors moet op een goede manier gereflecteerd worden over die dingen waarmee ze bezig zijn. Ook daar is het onderzoekselement de afgelopen jaren mee opgenomen in de opleiding. Die verbreding kan ook wel ter sprake komen. Neemt u ook dat op? Ik merk op dat het op dit moment beperkt blijft tot de universitaire opleidingen.

Minister Pascal Smet: We zullen dat mee bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik wilde eerst uw antwoord horen vooraleer te reageren. Ik ben heel blij met uw antwoord. Het is goed dat de universiteiten innovatief en creatief zijn in de organisatie van de bacheloropleiding. De voorwaarde is wel dat de kwaliteit, het academische niveau behouden blijft. Ik denk dat die bekommernis door iedereen gedeeld wordt.

De KULAK (K.U.Leuven Campus Kortrijk) heeft een voorstel uitgewerkt. Ik heb wel wat sympathie voor die idee omdat het specifiek vanuit de faculteit Wetenschappen is. We hebben al regelmatig een debat gevoerd over het tekort aan studenten en leerlingen die

technische en wetenschappelijke richtingen volgen. Als ik het goed begrijp, is dat een manier om ervoor te zorgen dat studenten die zeggen dat ze in het secundair onderwijs misschien toch beter voor een wetenschappelijke richting hadden gekozen en uiteindelijk toch nog die stap willen zetten, via een opstap alsnog in die richting terecht kunnen komen. Dat vind ik heel waardevol.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers - 2217 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, via het verzameldecreet XX hebben we in de mogelijkheid voorzien om in het secundair onderwijs een tweede onthaaljaar te organiseren voor anderstalige nieuwkomers. We wilden de beperking wegnemen dat het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers slechts een eenjarige opleiding zou kunnen zijn. Op die manier zou het rendement verhoogd kunnen worden. We hebben tijdelijk in die mogelijkheid voorzien. We hebben ook heel duidelijk in het decreet opgenomen dat het de bedoeling is de invoering ervan te evalueren om na te gaan wat de effecten zijn en te zien welke conclusies we eruit kunnen trekken op langere termijn.

Minister, in maart heb ik u daarover al een schriftelijke vraag gesteld. In het antwoord stelde u dat dit in negen secundaire scholen wordt ingericht. U verwijst daarbij naar een evaluatie, die zowel kwalitatief als kwantitatief is. Het evaluatierapport werd eind april verwacht. Het is belangrijk dat we goed kijken naar de resultaten van die evaluatie. Wat zijn de resultaten van het evaluatierapport? Welke conclusies kunnen we daaruit trekken voor het verdere beleid? In welke mate zorgt het tweede onthaaljaar ervoor dat de studie in het secundair onderwijs op een gunstige manier een verder verloop kan krijgen? Hebben we op basis van de evaluatie een zicht op de invloed van dat tweede onthaaljaar?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik sluit me graag aan bij de vraag van mevrouw Helsen. Ik heb er niets aan toe te voegen. Ik luister met belangstelling naar het antwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De resultaten van de evaluatie van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs zijn bijzonder beperkt. Enerzijds is er het klein aantal secundaire scholen dat tijdens het schooljaar 2010-2011 een tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers organiseert en anderzijds is er het tijdstip waarop we deze evaluatie hebben moeten doen. Ik zeg 'moeten' omdat dit tijdstip is bepaald tijdens het besluitvormingsproces van het decreet betreffende het onderwijs XX. Daar hadden we een timing waarbij we rekening moesten houden met de mogelijkheid dat naar aanleiding van de resultaten van de evaluatie in het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXI al in een structurele regeling zou moeten worden voorzien. Dat heeft meteen gevolgen voor de evaluatie zelf, waardoor ze beperkingen heeft. Maar goed, op zich is dat niet onoverkomelijk.

Het evaluatierapport bevat vaststellingen met betrekking tot het profiel van de secundaire scholen met een tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers en het profiel van de leerlingen die een dergelijk tweede onthaaljaar volgen. Verder biedt het evaluatierapport informatie over de visie van de bevraagde secundaire scholen met betrekking tot het tweede onthaaljaar, de inhoud ervan, de samenwerkingsverbanden die de secundaire scholen in het

kader van de organisatie hebben opgezet met vervolgschoolcoach, het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) enzovoort.

Het evaluatierapport bevat geen valide en onderbouwde conclusies over de effecten van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers op de leervorderingen van de leerlingen, een van de kernvragen die met deze evaluatie nochtans moest worden beantwoord. Met andere woorden, de resultaten van het evaluatierapport bieden onvoldoende basis voor het structureel verankeren van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs. Het evaluatierapport heeft wel aangetoond dat de heterogeniteit van de doelgroep van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers zeker in het tweede onthaaljaar van de secundaire school een maximale flexibiliteit op het vlak van onderwijsorganisatie vraagt. De uitbouw van flexibele en individuele leertrajecten is van cruciaal belang om te kunnen inspelen op de diverse leerbehoeften van leerlingen in het tweede onthaaljaar.

Deze vaststelling geldt niet alleen voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Ook in het regulier secundair onderwijs wordt van scholen steeds meer verwacht dat ze flexibel en adequaat op de verschillende leerbehoeften van leerlingen inspelen. Daarom voorzie ik ook in het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXI een verdere flexibilisering van leertrajecten in het secundair onderwijs om al dan niet tijdelijk tegemoet te komen aan de leerbehoeften van leerlingen met leerstoornissen, hoogbegaafde leerlingen, leerlingen die doorstromen vanuit het eerste onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers enzovoort.

Hetzelfde ontwerp van decreet bepaalt bovendien dat de inschrijving als regelmatige leerling niet langer afhankelijk is van de gelijkwaardigheid van een buitenlands studiebewijs. Concreet betekent dit dat jongeren met een buitenlands studiebewijs kunnen worden toegelaten op basis van een gunstige beslissing van een voltallige toelatingsklassenraad.

Ik ben ervan overtuigd dat via de combinatie van deze twee nieuwe maatregelen ook de doelstellingen van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers kunnen worden gerealiseerd. De flexibele leertrajecten bieden zelfs de mogelijkheid om aan deze leerlingen doorheen hun verdere schoolloopbaan in het regulier secundair onderwijs, en zolang ze dat nodig hebben, extra ondersteuning op het vlak van het Nederlands te bieden. Dit biedt meer garanties voor succesvolle schoolloopbanen.

Kortom, in plaats van het structureel uitbouwen van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs van een eenjarige naar een tweejarige structuur, heb ik beslist om voor de doelgroep van het tweede onthaaljaar maximaal in te zetten op flexibele leertrajecten in het regulier secundair onderwijs.

We kennen allemaal de cijfers over de doorstroom van leerlingen uit het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers naar het regulier secundair onderwijs. Die cijfers tonen aan dat de meerderheid van de leerlingen doorstroomt naar de eerste graad van het secundair onderwijs. Van de leerlingen die doorstromen naar de tweede en derde graad volgt de meerderheid beroepssecundair onderwijs (bso). Verder heeft het Centrum voor Taal en Onderwijs al aangetoond dat leerlingen uit het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers meer dan andere leerlingen in het bso, het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) of het buitengewoon secundair onderwijs (buso) terecht komen. Ze halen meer C-attesten en minder A-attesten, ze belanden vaak in het waternetstelsel en/of lopen veel onderwijsvertraging op.

Zoals ik al heb gezegd, bevat het evaluatierapport geen valide en onderbouwde conclusies over de effecten van het tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers op de leervorderingen van de leerlingen en de doorstroom naar het regulier secundair onderwijs. De studiebekrachtiging op het einde van het schooljaar noch de doorstroom naar het regulier onderwijs kon omwille van de timing worden afgewacht.

Om toch enig zicht te krijgen op de leervorderingen van de leerlingen is de evaluatie uitgevoerd na het eerste semester. Uit de resultaten van de evaluatie blijkt dat de secundaire scholen met een tweede onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers wel indicaties hebben dat de leerlingen leervorderingen maken zowel op het vlak van Nederlands als op het vlak van sociale vaardigheden, attitudes en vakinhoudelijke kennis. Deze indicaties kunnen echter niet worden onderbouwd.

Ik wil met de flexibele leertrajecten in het regulier secundair onderwijs aan leerlingen uit het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers meer kansen op succesvolle schoolloopbanen bieden door extra ondersteuning op het vlak van Nederlands. Dit sluit ook aan bij mijn hervormingsplannen voor het secundair onderwijs waarbij ik door flexibele leertrajecten en differentiatie brede kansen tot zelfontplooiing en competentieontwikkeling van elke leerling wil realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, op basis van de evaluatie kunnen we weinig conclusies trekken over de richting die we in de toekomst uit moeten. U zegt dat door flexibele leertrajecten meer tegemoet kan worden gekomen aan de noden van anderstalige nieuwkomers in het onderwijs. Het is goed dat we die mogelijkheid stellen. Ik vraag me echter af of u zich baseert op bepaalde ervaringen en wetenschappelijke inzichten om te zeggen dat de flexibele leertrajecten die nu mogelijk worden gemaakt een antwoord kunnen bieden.

We hebben nu een evaluatie gehouden van het tweede jaar. Is er voorzien in een opvolging van deze nieuwe toepassing van de flexibele leertrajecten? Het is immers belangrijk te weten of dit tot goede resultaten leidt en welke conclusies er na een schooljaar of twee schooljaren kunnen worden getrokken. Het zou kunnen dat ook dit geen gepast antwoord biedt en dat we op basis van verdere opvolging wel conclusies kunnen trekken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik stel eveneens vast dat het evaluatierapport niet direct het resultaat heeft opgeleverd waarmee we verder kunnen. Hebt u nog opdracht gegeven voor bijkomend onderzoek? Moet elke school nu, wat de flexibele leertrajecten betreft, naar godsvrucht en vermogen omgaan met die anderstalige nieuwkomers?

Minister Pascal Smet: In principe zal er geen bijkomend onderzoek komen. Uiteraard zullen we dat verder opvolgen.

De onderwijsexperten van het departement zijn ervan overtuigd dat het beter is flexibeler te werken voor de ondersteuning van het Nederlands. We horen ook van de scholen dat zij vragen om daar meer te kunnen op inspelen. Maar de scholen kunnen dat niet naar believen doen. De klassenraad gaat bekijken hoe dat moet worden aangepakt en welk traject moet worden bepaald in functie van het kind. Dat is een meer op maat gerichte benadering. We gaan dat uiteraard opvolgen.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik begrijp dat men geen significante uitspraken kan doen aan de hand van de gegevens die er nu zijn. Wordt de cohorte die het tweede onthaaljaar heeft gehad, verder gevolgd om alsnog na te gaan welk traject ze hebben afgelegd?

Minister Pascal Smet: Ik geloof niet dat we dat van plan zijn.

Mevrouw Sabine Poleyn: Misschien zou dat toch interessant zijn. Het is een kleine moeite, als we dan toch in het secundair onderwijs blijven, om hun traject te bekijken.

Minister Pascal Smet: Het gaat over een heel beperkt aantal scholen.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het is een kwalitatief en geen kwantitatief onderzoek. Hoe hebben ze het gesteld en kunnen we er toch iets uit leren? Ik begrijp dat het nu te vroeg was, maar het is jammer om het zomaar te laten vallen.

Minister Pascal Smet: Ik bekijk het.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, op welke manier wilt u de toepassing van de flexibele leertrajecten opvolgen? Als dat vanaf september wordt toegepast, is het wenselijk om zo vlug mogelijk, na een tot twee schooljaren, zicht te hebben op de effecten op de toepassing van de flexibele leertrajecten. Is dat al uitgeklaard?

Minister Pascal Smet: Neen, dit ontwerp van decreet is nog niet goedgekeurd in de plenaire vergadering.

Mevrouw Kathleen Helsen: We gaan ervan uit dat dit voor het zomerreces gebeurt. Het is belangrijk tijdig te bepalen op welke manier een en ander wordt opgevolgd, zeker als er een nulmeting moet gebeuren. Dat zou in het begin van het volgende schooljaar moeten worden toegepast. Daarom stel ik die vraag nog eens expliciet.

Minister Pascal Smet: Dat is genoteerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de suggestie van een Europese school in Gent - 2256 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: De vraag naar een Europese school leeft al een tijdje. Er zijn al verschillende vragen over gesteld, mondelinge en schriftelijke, door mezelf en collega's. Sinds enkele jaren hebben Oost- en West-Vlaamse bedrijven en instellingen die met internationaal talent werken een grote nood aan internationaal onderwijs. Omdat er geen internationale scholen zijn in Oost- en West-Vlaanderen, lopen die bedrijven en onderzoeksinstituten immers buitenlandse werknemers met kinderen mis.

Het kunnen bogen op kwalitatief hoogstaand internationaal onderwijs speelt in grote mate mee bij de attractiviteit van onze regio. We zijn een open economie. Het is dus van belang om in te spelen op de noden en vragen van de mensen die we nodig hebben om die open economie gestalte te geven.

Expats in Vlaanderen brengen meestal hun hele gezin mee. Het is dan ook van het grootste belang dat alle segmenten van hun gezins- en werklevens worden ingevuld. Naast hun tewerkstellingsplaats blijkt dat hun belangrijkste zorg de onderwijsmogelijkheden voor hun kinderen zijn. Uiteraard zoeken ze scholen met een internationaal curriculum dat overal elders in de wereld voor geen enkel overgangsprobleem voor hun kinderen zorgt.

Minister, uw kabinet, samen met dat van de minister-president, onderzocht verschillende scenario's om tegemoet te komen aan die vraag en ging in op een vraag van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) om voor de regio's Oost- en West- Vlaanderen in een internationale school te voorzien en om evenzeer te bekijken hoe internationale scholen in het Antwerpse zouden kunnen worden ondersteund.

Een mogelijk alternatief zou er kunnen in bestaan om een Europese school type 2 op te richten. Op deze manier wordt het internationaal onderwijs in Oost- en West-Vlaanderen ingebed in een sterk Europees concept van meertalig onderwijs met een internationaal erkende finaliteit en kan eveneens tot een regeling van cofinanciering tussen Vlaanderen en Europa worden gekomen. Immers, in een type 2-school draagt de Europese Commissie een deel van de kosten voor de kinderen van Europese ambtenaren die er schoollopen.

Minister, hebt u reeds zicht op het potentieel aan Europese ambtenaren met kinderen in de regio Oost- en West-Vlaanderen? Dat zal doorslaggevend zijn voor zo'n type school. Zo ja, over welk potentieel gaat het? Voka heeft nu en in het verleden studies gedaan naar het potentieel van het bedrijfsleven en de onderzoekinstellingen in de regio. Werd reeds besproken of de piste Europese school type 2 een goed alternatief zou zijn? Kunnen de twee zaken worden gematcht?

Het bestaan van internationaal onderwijs in Vlaanderen is erg belangrijk voor het economisch investeringsklimaat. Internationale scholen in Vlaanderen en Brussel zijn, met uitzondering van de Europese scholen en enkele scholen gesteund door hun moederland, private scholen. Zult u eveneens bekijken op welke wijze tot een goed evenwicht in Vlaanderen kan worden gekomen? Wellicht is daarbij ook een onderscheid te maken tussen basis- en secundair onderwijs. Werden reeds gesprekken gevoerd met de Europese Commissie? Zo ja, met welk resultaat?

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: In de provincie West-Vlaanderen is deze vraag al heel lang aan de orde. De nood is er ook. Expats komen wonen op plaatsen die het dichtstbij zijn voor de kinderen om naar school te gaan. Dat maakt het moeilijk voor bedrijven, vooral in West- en Oost-Vlaanderen, om hen daar naartoe te halen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Op 17 mei organiseerde Voka West- en Oost-Vlaanderen een colloquium met als thema 'De nood aan Engelstalig onderwijs voor kinderen van buitenlandse werknemers. Een internationale school voor Oost- en West-Vlaanderen'. Ik mocht er een keynote speech houden. Ik heb gezegd dat het idee van privéscholen niet vanzelfsprekend is, omdat we in Vlaanderen al veel privéscholen hebben. De dag dat we beginnen met een privéschool te financieren, komen we in een ander verhaal terecht. Dan zouden we alle privéscholen moeten financieren. Dat moet dan in een kader van Vlaamse regelgeving worden gegoten, en dan komen we in een ander verhaal terecht met andere principiële vragen die moeten worden gesteld over de toegang tot het onderwijs.

Ik kan niet zomaar apartheid organiseren met exclusief onderwijs voor internationale ambtenaren. Dat kan wel voor internationale en Europese ambtenaren als er een basis is van een Europees verdrag, maar in de privésector uitsluitend voor buitenlandse werknemers scholen oprichten die niet openstaan voor Belgen, is niet vanzelfsprekend. Daar kun je heel wat principiële vragen over stellen. De kosten aan privéscholen zijn vrij hoog. Ouders moeten ongeveer 25.000 euro betalen.

We begrijpen de vraag uit West- en Oost-Vlaanderen wel en zijn er niet tegen. In Brussel en Mol hebben we enkele Europese scholen type 1. De Europese Commissie organiseert die scholen en wij stellen leerkrachten ter beschikking. De Europese Commissie vergoedt hen zeer goed. Op basis daarvan dragen zij de hoofdkosten.

Bij de Europese school type 2 komt het erop neer dat het gastland het onderwijs organiseert op basis van het Europees curriculum. Het staat open voor iedereen, maar de Europese Commissie betaalt de lidstaat terug naar rato van de leerlingen die ernaartoe gaan en die verbonden zijn aan Europese instellingen. Dat is een model van cofinanciering. De inrichtende organisatie is niet de Europese Commissie, maar de nationale lidstaat. Sommige Europese landen doen dat op die manier.

Op de bijeenkomst van de laatste formele ministerraad heb ik met EU-commissaris Šefčovič, bevoegd voor inter-institutionele relaties en administratie, gesproken. Hij heeft onze informatie overgemaakt, en heeft een duidelijke vraag. Ik heb ook gezegd dat we dat eventueel in Gent wilden doen, en dat vond hij niet meteen een bezwaar.

We hebben nu gevraagd aan de personeelsdiensten om uit te zoeken hoeveel Europese ambtenaren er wonen in de ruime omgeving. We moeten dat ook een beetje relativeren. Veel Europese ambtenaren wonen in landen waar het gebruikelijk is om 1 uur ergens naartoe te rijden. We moeten wel nagaan hoeveel er potentieel in aanmerking kunnen komen. Dat betekent niet noodzakelijkerwijze dat in Gent alle richtingen moeten worden gevolgd. We zouden dat kunnen beperken tot een of twee. Die gegevens worden nu opgevraagd en mijn administratie is met de administratie van de Europese Commissie aan het bekijken wanneer ze daarover kunnen praten.

Als ik een tip van de sluier van de toekomstige talennota licht, dan kan ik zeggen dat we het idee om dit verder uit te werken mee opnemen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Minister, het positieve is dat u het idee ondersteunt om in Gent of de regio errond zo'n internationale school op te richten.

Minister Pascal Smet: Dat is een beleidswijziging.

De heer Robrecht Bothuyne: Het is een belangrijk signaal. Gezinnen, bedrijven en onderzoeksinstituten zitten daarop te wachten. De afwezigheid van een internationale school is een belangrijke drempel om internationaal talent aan te trekken. In die zin is dit initiatief belangrijk. Wanneer wordt dit concreet?

Het is goed dat er gegevens worden opgevraagd, dat het gesprek is geopend met de Europese Commissie, maar er zal nog wat overtuigingswerk en geld nodig zijn, begrijp ik. Minister, hebt u dat geld en welke timing ziet u voor de onderhandelingen en voor het tot stand komen van zo'n school? Is het mogelijk om de internationale school in te bedden in een bestaande onderwijsinstelling en zo een snellere start mogelijk te maken?

Minister Pascal Smet: We streven naar eind 2011, maar pin me daar niet op vast. Ik ga dat niet alleen doen, maar samen met de minister-president, die bevoegd is voor internationale relaties. Dan kunnen we de juiste kostprijs inschatten en het budgettaire kader bekijken.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik ben blij met uw positieve antwoord. Heb ik het goed dat u spreekt over een autonome privéschool of is het verbonden aan een bestaande school?

Minister Pascal Smet: Of een Europese school. Ik weet dat er twee modellen zijn. Sommigen willen een bestaande secundaire school koppelen aan een internationale afdeling. Dat is niet evident met onze onderwijstaalwetgeving, maar dat kun je altijd wijzigen. Als je in Gent een internationale school hebt, kun je aan een Gentenaar die in de buurt woont, niet zeggen dat hij zijn kind er niet naartoe mag sturen. Er zijn dus meerdere gevolgen aan verbonden. Daarom moeten we misschien de opportuniteit van de Europese school die er is en nu ook wordt gepromoot door de Europese Commissie, goed bekijken en uitputten. Dat lost meteen ook de andere problemen op die ik daarjuist heb opgesomd.

Mevrouw Sabine Poleyn: Als ik het goed begrijp, is de Europese school gericht op de eurofunctionarissen en wordt een deel terugbetaald door de Europese Commissie. In mijn provincie is de nood niet zozeer die van Europese functionarissen maar die van werknemers, van experts bij bedrijven.

Minister Pascal Smet: De school zou dan openstaan voor iedereen.

Mevrouw Sabine Poleyn: En ook een voldoende groot aanbod kunnen bieden voor iedereen?

Minister Pascal Smet: Absoluut.

Mevrouw Sabine Poleyn: Dan vind ik dat heel positief en ik hoop dat het project zo snel mogelijk kan worden gerealiseerd.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik denk dat Gent heel erg geschikt is als locatie voor zo'n internationale school. Ik heb vroeger het idee al gelanceerd van 'het Boston aan de Leie en de Schelde' in het kader van de liberalisering van het universitair aanbod.

In het decreet wordt het universitair aanbod beperkt tot zes instellingen, ik vind dat een oligopolistische regeling. We zouden eigenlijk criteria moeten vastleggen voor universitaire instellingen en dan alle instellingen die aan de criteria voldoen, vlot kunnen toelaten. Dat is een ander punt, maar dan zouden we in Gent bijvoorbeeld branches van Harvard of van andere instellingen kunnen krijgen.

Het is een van de troeven van Gent: Gent als intellectueel kenniscentrum. In dat kader past dat heel goed.

Minister Pascal Smet: Ik stel voor dat u nu recht in de camera kijkt...

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik zou toch nog een opmerking willen maken. Ik vind de piste van de Europese school een goede piste. Gelet op het bestaande kader van de regelgeving en gelet op het bestaande aanbod, vind ik dat de eerste en de beste weg. Ik zou er toch voor pleiten om indien die weg niet bewandelbaar is, niet om ideologische redenen stokken in de wielen te steken van een eventueel privaat initiatief. Een privaat initiatief is een bijkomend initiatief. Natuurlijk moet de toegankelijkheid voor iedereen er kunnen zijn, maar het is niet omdat er een privaat initiatief bij komt, dat er op andere vlakken dalingen van de kwaliteit of belemmeringen zouden ontstaan. Ik pleit ervoor om geen ideologische en dogmatische houding aan te nemen waarbij wordt gezegd dat als het niet Europees kan, het helemaal niet kan.

Minister Pascal Smet: Niemand kan beletten dat er een privéschool komt. Niemand wil dat beletten, alleen is het de vraag van de mensen in Gent, van Voka en zo meer, dat het ook met overheidsfinanciering gebeurt en dat is natuurlijk een ander verhaal. Als er morgen rijke ondernemers zijn die dat heel belangrijk vinden en in een daad van gulheid een deel aan de gemeenschap willen teruggeven door zo'n school op te richten, dan zal niemand zich daartegen verzetten. We kunnen ons daar zelfs niet tegen verzetten.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is de grondwettelijke vrijheid van onderwijs.

Minister Pascal Smet: De vraag was: met overheidsfinanciering. Dat is een ander verhaal.

De heer Boudewijn Bouckaert: Als ik het goed begrijp, zou er alleen maar een probleem zijn van de taal. Nu is het zo dat wie voldoet aan de afstandsregeling en aan de eindtermen, in aanmerking komt voor overheidssubsidiëring. Stel dat een private school in Gent die garanties kan geven, dan zou er alleen nog een taalobstakel zijn.

Minister Pascal Smet: De onderwijswetgeving en de taalwetgeving zijn heel duidelijk: Nederlands is de instructietaal in Vlaanderen.

De heer Robrecht Bothuyne: Ik heb nog een afsluitend vraagje. We zijn blij dat u eraan werkt, minister, en u zei dat u ernaar streeft om voor eind 2011 iets te hebben. Wat is dat iets? Is dat een finale beslissing? Een plan? Een voorstel?

Als we in een optimistisch scenario tegen eind 2011 effectief een overeenstemming hebben bereikt met de Europese Commissie om dit te doen, kunnen we dan zeggen dat het mogelijk is om vanaf het schooljaar 2012-2013 een internationale school te hebben?

Minister Pascal Smet: Laten we eerst de verdere uitwerking afwerken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over inclusief muziekonderricht - 2284 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat over de projecten voor inclusief muziekonderricht die momenteel lopen binnen het deeltijds kunstonderwijs (dko). Dat zijn er in Vlaanderen een handjevol, ik meen dat er vier projecten voor kinderen met een beperking zijn in muziekacademies die door Vlaanderen worden gesubsidieerd. Het gaat over Grimbergen, waar dat al tien jaar bestaat, Lokeren, sinds 2004, Beringen, sinds 2005 en Wijnegem, sedert 2007. Elk van die tijdelijke projecten heeft daarnaast ook een eigen vorm van financiering. De financiering gebeurt dus niet op dezelfde manier.

Ik heb me laten vertellen, minister, dat deze projecten heel succesvol zijn. Op de gemeentelijke muziek- en woordacademie in Wijnegem, die in 2007 startte met zo'n project, telt de cursus intussen dertig leerlingen. De academie krijgt hiervoor forfaitair zestien lestijden. Ik moet er niet bij vertellen dat dit neerkomt op een financieel krappe situatie, bovendien moet erop worden gewezen dat deze kinderen geen gewone middelen genereren onder de reguliere financiering.

De lagere graad bevat natuurlijk slechts een aantal jaren. De leerlingen die aan het begin van dit schooljaar al drie jaar les hadden gevolgd, moesten blijven zitten. Uiteraard kan dat volgend schooljaar niet meer, men kan die leerlingen dezelfde jaren natuurlijk niet blijven laten overdoen. Ofwel moet de school de leerlingen volgend jaar weigeren en zeggen dat het niet gaat omdat er geen middelbare graad is, ofwel moet men toch proberen om de leerlingen te laten deelnemen aan de middelbare graad. Het probleem daarbij is dat de kinderen die doorstromen wel een instrument bespelen en kunnen worden ingeschakeld in samenspelgroepen, maar geen normale theoretische vakken zoals Algemene Muziek Cultuur (AMC) aankunnen en dus een aangepast programma nodig hebben. Deze doorstroming is tot op heden niet mogelijk.

Zowel pedagogisch als menselijk is het weigeren van die leerlingen absoluut niet aangewezen en volstrekt uit den boze. Het zou bovendien ingaan tegen het VN-verdrag inzake personen met een handicap.

Minister, we weten natuurlijk dat u werkt aan een hervorming van het deeltijds kunstonderwijs. We hebben allemaal de conceptnota gezien en we weten dat er in het najaar een vervolg op komt. Er is echter een schooljaar gedaan en in september begint er een nieuw. Uw nieuwe concept zal dan nog niet in werking zijn. Het zou heel spijtig zijn als er een cesuur zou ontstaan waardoor bepaalde leerlingen niet meer kunnen deelnemen aan de inclusieve projecten.

Minister, kent u het probleem? Kunnen de leerlingen die de lagere graad in een inclusief project afwerkten, onder de gewone financiering doorstromen naar de middelbare graad met behoud van de uren voor de lagere graad inclusief onderwijs voor de betrokken academie? Of kan er in bijkomende middelen worden voorzien voor inclusief muziekonderwijs in de middelbare graad? Het probleem daarbij is natuurlijk dat de leerlingen dan een aangepast programma nodig hebben en de leerplandoelstellingen formeel niet helemaal kunnen worden behaald.

Gebeurde er al een evaluatie van de verschillende projecten? Het project in Grimbergen bijvoorbeeld loopt al tien jaar. Zo ja, wat is het resultaat hiervan? Zo neen, is er een evaluatie gepland en hoe zal die gebeuren?

Wat is de reden van de verschillende financiële ondersteuning van de verschillende projecten?

Hoe ziet u het inclusief onderwijs in het dko in de toekomst? Zal het dko in de tweede conceptnota een afzonderlijke plaats innemen? Hoe ziet u dat dan? Gaat het over de verschillende vormen van dko?

Indien inclusief dko ook in de nieuwe visie van dko een plaats zal hebben, hoe kunt u dan garanderen dat er tot de implementatie van dit nieuwe dko geen cesuur ontstaat voor de huidige projecten en dat de leerlingen bijna naadloos kunnen doorstromen van de huidige projecten naar het nieuwe dko?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik wil me heel graag aansluiten bij de vragen van mevrouw Schryvers. Ze haalt een heel belangrijk punt aan en ik zou haar vraag heel graag ondersteunen. Ik stel samen met haar vast dat er heel weinig kinderen met een handicap deelnemen aan dergelijk muziekonderricht. Ook op de academies voor beeldende kunsten zijn die jongeren slechts heel weinig aanwezig. Ik vind dat een spijtige zaak. Ik sluit me daarom heel graag aan bij de vragen van de collega, en ik ben heel benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, mevrouw Schryvers, de directeur van de academie van Wijnegem heeft dezelfde vraag ook al gesteld aan ons. Voor zover de leerlingen de verplichte vakken van de middelbare graad volgen zoals is voorzien in het organisatiebesluit, zijn zij regelmatig en kunnen ze in de omkaderingsberekening meegeteld worden als financieerbare leerling. Voor het tijdelijke project ontvangt de academie jaarlijks een afzonderlijk forfaitair urenpakket van ‘zestien uren-leraar’. Het meetellen van leerlingen die uit dit project doorstromen naar de reguliere structuur, heeft geen invloed op dit pakket.

De directeur vindt het haalbaar dat de leerlingen in kwestie de verplichte vakken volgen, weliswaar met een aangepaste inhoud en benadering. Dat is uiteraard een pedagogische kwestie. De leerdoelen van het deeltijds kunstonderwijs zijn momenteel vastgelegd in minimumleerplannen. In haar advies dringt de inspectie erop aan dat de academie van Wijnegem adaptieve jaarplannen ontwikkelt die verwijzen naar de bestaande, goedgekeurde minimumleerplannen van de middelbare graad. Planmatigheid en leerlijnen moeten altijd traceerbaar blijven.

Het tijdelijke project in Wijnegem is in het kader van de doorlichting in maart 2010 geëvalueerd door de inspectie. De inspectie stelde een voldoende kwaliteitsniveau vast. Het project focust hoofdzakelijk op muziekbeleving. Via ritme en beweging drukken de leerlingen zich muzikaal uit. Meer dan de helft leert ook een instrument bespelen: piano, gitaar, slagwerk, dwarsfluit of zang. De leerlingen beleven veel musiceervreugde aan de lessen. Tegen september zal de academie zelf ook de eindbalans van de projectwerking opmaken. De stuurgroep die de tijdelijke projecten opvolgt, zal op basis van de evaluatie door de inspectie en de zelfevaluatie een rapport met beleidsaanbevelingen opmaken.

De tijdelijke projecten orthoagogische muzikale vorming in de academies van Beringen, Grimbergen en Lokeren zijn al veel eerder gestart. De verschillen in financieringsvoorwaarden zijn daardoor te verklaren. Deze projecten zijn gestart nog voor het decreet betreffende tijdelijke projecten in het onderwijs van 9 december 2005 en het daaruit voortvloeiende uitvoeringsbesluit voor het deeltijds kunstonderwijs van 23 maart 2007. Het project in Wijnegem dateert van september 2007 en is dus onderhevig aan die regelgeving. De eerder gestarte projecten zijn al tijdens het schooljaar 2006-2007 grondig geëvalueerd, zowel door de inspectie als door betrokken directeurs en leerkrachten in de vorm van een zelfevaluatie. Ook de tijdelijke projecten aangepaste beeldende vorming werden geëvalueerd.

De inspectie is overtuigd – ik ook trouwens – van de maatschappelijke meerwaarde van de tijdelijke projecten. De verschillende benaderingswijzen in de projecten, ervaringsgericht of resultaatgericht, accent op onderwijs of op therapie, gaan soms echter gepaard met een wisselend kwaliteitsniveau. Daardoor kwam de inspectie tot de slotsom dat de projecten nog niet klaar waren voor opname in de reguliere structuur. Zowel in de projecten orthoagogische muzikale vorming als aangepaste beeldende vorming achtte de inspectie bijkomende kennisopbouw en visieontwikkeling van de leerkrachten noodzakelijk. De inspectie pleitte ook voor ervaringsuitwisseling tussen de academies onderling en ook met het leerplicht-onderwijs.

In 2008 heeft de decreetgever de verlenging van de tijdelijke projecten orthoagogische muzikale vorming en aangepaste beeldende vorming dan ook gekoppeld aan de deelname aan een expertenwerkgroep. In juni 2010 heeft deze werkgroep zijn eindrapport ‘Hand in hand voor verbreding’ aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Ook leerkrachten en de directeur van Wijnegem hebben aan deze werkgroep deelgenomen.

Uiteraard mogen de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in de hervorming van het dko niet vergeten worden, uiteraard deel ik uw bezorgdheid daarover. Via de tijdelijke projecten en de werkgroep is al heel wat waardevolle expertise verzameld over hoe kunstopleidingen ook voor deze doelgroep meer toegankelijk gemaakt moeten worden.

De ratificatie van het VN-verdrag heeft uiteraard ook gevolgen voor kunstonderwijs. De conceptnota pleit daarom voor een bepaling in het decreet die het mogelijk maakt om een meer concreet beleid uit te werken. Voor deze leerlingen is, zoals in het rapport van werkgroep is geopperd, kunstonderwijs op maat nodig. Vertrekkende van het curriculum zoals voorgesteld in de conceptnota, zullen er dus individuele trajecten uitgetekend moeten worden. Dat dit in een latere fase zal gebeuren, komt omdat er vooral op juridisch vlak nog onderzoek nodig is: hoe kunnen we ervoor zorgen dat alle jongeren en volwassenen niet alleen het recht hebben om zich in te schrijven, maar dat dat recht ook gewaarborgd wordt door maatregelen die verschillende verantwoordelijken moeten nemen?

Verder vind ik het zinvol om te sporen met meer algemene beleidskeuzes ten behoeve van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Ik kan u ook geruststellen, want met het decreet van 10 juli 2008 zijn alle projecten verlengd tot geplande inwerkingtreding van het decreet in 2013. We zullen ze dus laten bestaan tot het nieuwe decreet in werking treedt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Ik dank u voor het positieve antwoord. Ik ben erg tevreden dat u de maatschappelijke meerwaarde van die projecten onderschrijft. Ik denk dat we het eens zijn om te stellen dat die jongeren met beperkingen en specifieke behoeften recht hebben op een inschakeling in het deeltijds kunstonderwijs. Dat vereist natuurlijk een specifieke omkadering. In dat verband noteer ik dat u zegt dat de leerlingen die de lagere graad hebben afgewerkt “vanzelfsprekend” dankzij de reguliere financiering kunnen doorstromen naar de middelbare graad. Dat is een belangrijke stap. Aangezien ze evenwel een aangepast programma nodig hebben – niet voor alles, maar bijvoorbeeld wel voor de theoretische vakken – is het niet vanzelfsprekend dat dit gemakkelijk kan worden ingepast. Het gaat overigens slechts over een klein aantal leerlingen.

In elk geval is dit een positieve ontwikkeling. Ik hoop dat de expertengroep, de begeleiding en de evaluatie zullen zorgen voor een goede regeling en een goede organisatie die in alle academies ingang zullen vinden en in het toekomstige concept van het deeltijds kunstonderwijs zullen worden ingepast.

Ik heb die groepen al enkele keren horen musiceren. Het is echt een plezier om te zien hoe die jongeren opgaan in hun spel en hoe de leerkrachten hen met veel enthousiasme begeleiden. Ik

ben echt overtuigd van de meerwaarde ervan. U bent ook overtuigd, maar u bent altijd welkom om eens te komen kijken. U zult nog meer overtuigd zijn en verstoeld staan van wat daar wordt gepresteerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■